

<http://dx.doi.org/10.15295/bmij.v2i2.65>

ÖĞRENCİLERİN ZAMAN YÖNETİMİ BECERİLERİ İLE AKADEMİK BAŞARILARI ARASINDAKİ İLİŞKİ: KARABÜK ÜNİVERSİTESİ

Burcu KİBAR¹

Başvuru Tarihi: 30.05.2014

Yahya FİDAN²

Kabul Tarihi: 30.06.2014

Canan YILDIRAN³

ÖZ

Günümüzde, zaman hızla tüketilmektedir ve hemen herkes zamanının olmamasından yakınmaktadır. İstenen ise belirli bir süre içinde en fazla zamanı değerlendirmektir. Bu, zaman içinde kendimizi yönetmekle mümkündür. Zaman yönetimi, kişinin iş ve özel hayatında etkili ve verimli olmasını sağlar. Zaman yönetimi bilinci, çocukluktan başlar, üniversite döneminde olgunlaşır ve gelişir. Özellikle üniversite öğrencileri için zaman yönetimi, derslerinde iyi notlar almak için hayati önem taşır. Bu nedenle öğrencilerin, zamanlarını nasıl yöneteceklerini ve iyi bir eğitim ve iş hayatına sahip olmak için zaman yönetimi becerilerini nasıl geliştireceklerini öğrenmeleri gerekir.

Bu çalışmanın amacı, üniversite öğrencilerinin zaman yönetimi becerileri ile akademik başarıları arasında bir ilişki olup olmadığının belirlenmesidir. Bu amaçla, 2012-2013 Bahar döneminde Karabük Üniversitesi Teknik Eğitim Fakültesi, Mühendislik Fakültesi ve Edebiyat Fakültesi 3. ve 4. sınıflarında öğrenim gören öğrenciler çalışma grubu olarak belirlenmiştir. Çalışma grubuna anket formu uygulanmıştır. Anket formu literatür incelenerek oluşturulmuştur. Araştırma sonucuna göre, öğrencilerin zaman yönetimi becerileri ile akademik başarıları arasında ilişki vardır. Zaman yönetimi becerileri öğrencilerin cinsiyetlerine, sınıf düzeylerine, yaşadıkları yere ve öğrenim gördükleri fakültele göre değişmektedir.

Anahtar Sözcükler: Zaman Yönetimi, Akademik Başarı, Üniversite Öğrencileri

JEL Kodları: M10, M19, M50

THE RELATION BETWEEN ACADEMIC SUCCESSES AND TIME MANAGEMENT OF UNIVERSITY STUDENTS: KARABÜK UNIVERSITY

ABSTRACT

Nowadays, time is being consumed rapidly. Almost everyone is suffering from the lack of time. The only thing that is desired is to evaluate the maximum time for a while. It is possible to manage ourselves in time. Time management ensures is be effective and efficient in one's work and personal life. Time management consciousness starts from childhood, matures and develops during the university. Especially time management is of vital

¹ Yüksek Lisans, Karabük Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, yucel_burcu@hotmail.com

² Prof. Dr., Karabük Üniversitesi, İşletme Fakültesi, yahyafidan@karabuk.edu.tr

³ Arş. Gör., Karabük Üniversitesi, İşletme Fakültesi, cananyildiran@karabuk.edu.tr

importance to get good grades in their lecture for university students. So, students must learn how to manage their time and how to improve their time management skills for having well education and business life.

The goal of that study is to determine whether there is a relationship between time management and academic successes of the university students or not. For this purpose, in 2012-2013 spring semester, in Faculty of Technical, Faculty of Engineering, Faculty of Letters of Karabük University, students studying in third and fourth class is determined as the study group. The questionnaire was administered to the study group. The questionnaire was created by examining the literature. According to research, is the relationship between time management skills and academic achievement of students. Time management skills vary according to gender, grade level, where they live and they study in university.

Key words: Time Management, Academic Success, University Students

JEL Codes: : M10, M19, M50

1. Kuramsal Çerçeve

1.1. Zaman Kavramı ve Yönetimi

Zaman, güç bir meseledir. Yüzyıllardır şairlerin kelimelerini süsleyen, üzerinde birçok bilim insanının, düşünürün durduğu; anlamaya ve anlatmaya çalıştığı bir kavram, bir gerçektir. Zaman; satın alınamayan, biriktirilemeyen, yenilenemeyen, depolanamayan, durdurulamayan ve hiçbir şekilde yeri doldurulamayan tek kaynaktır. Zaman; içinde ömrümüzün aktığı, tükenirken tüketen ve geri döndürülemeyen, son derece değerli, eşsiz bir kaynaktır. Zaman bize verilen sürenin tamamıdır, her insanın kullanabileceği azami bir zaman sınırı vardır ve hiç bitmeyecekmiş gibi görünmesine rağmen, zaman asla sonsuz değildir (Fidan, 2011: 48).

Drucker'e göre zaman, "kıt", "eşsiz" ve "esnekliği olmayan" bir kaynaktır. Mc. Kenzie'e göre, "son derece nazık"tır. Lakien ise "zaman yaşamdır ve temel kaynaktır" demektedir (Genç, 2007:231). Martin Scoot ise, zaman yönetimi adlı kitabında "zaman paha biçilemez bir kaynaktır. Belirli bir ritimle amansızca akıp gider. Geçen zaman geri döndürülemez. Ne kadar zengin olunduğu önemli değildir, daha fazla zaman satın alınamaz, çalınmaz ve değiştirilemez. Tek yapılabilecek şey sahip olunan zamanın en iyi şekilde değerlendirilmesidir. Sahip olunan kaynaklar arasında zaman en az anlaşılan ve en kötü kullanılan kaynaktır" demektedir (Scoot, 1997: 9).

1657 yılında bir astronom olan Christian Huygens denizcilikteki gereksinim nedeniyle sarkaçlı bir saat icat etmiştir. Ancak Huygens'in buluşu sallantılı zeminde, sıcakta ve soğukta aksamıştır. Her zaman ve her yerde sorunsuzca çalışan saat 1759 yılında John Harrison

tarafından icat edilmiştir ve artık zamanı yakalamanın önünde hiçbir engel kalmamıştır (Klein, 2011: 208-209).

Bireylerin zamanı daha etkili ve verimli kullanma ihtiyacı zaman yönetimi kavramını ortaya çıkarmıştır. İnsanların her alanda yaptığı aktivitelerin etkili olması temelde zamanı iyi kullanmalarına bağlıdır. Çeşitli kaynaklarda yer alan değişik tanımlamalara göre; zaman yönetimi, başlangıcı ve bitişi belirlenmiş ya da tanımlanmış bir zaman dilimi içinde, yapılması gereken işleri gerçekleştirmek için tüm kaynakların etkin ve verimli bir şekilde kullanılmasıdır (Ardahan, 2003: 18).

Zaman yönetimi; belirlenen ihtiyaçları karşılayabilmek için gerekli olan hedefleri oluşturup bunlar arasında öncelikleri belirleyerek, önceliklerle zamanı, planlama, programlama ve listeleme yoluyla uyumlaştırmaktır (Francis-Smythe ve Robertson, 1999: 333).

Zaman yönetimi, amaçlara ve hedeflere ulaşmada önemli bir kaynak olan zamanı verimli kullanma çabasıdır. Zaman yönetiminde söz konusu olan, mevcut zamanda nelerin yapılabileceğinin planlanmasıdır. Zaman yönetimi, yanlış işleri hızlı yapmak değildir. Amaç doğru işleri kısa zamanda yapmaktır. Zaman yönetimi, amaçlara ulaşmak, yapılan işleri denetlemek, kişinin kendi motivasyonunu yükseltmek açısından önemli görülen bir kişisel performansı geliştirme tekniğidir (Gürbüz ve Aydın, 2012: 12).

1.2. Zaman Tuzakları

Zaman yönetimini etkin bir şekilde uygulamak için yalnızca zamanın nasıl kullanılacağını bilmek yetmez; ne gibi sorunlarla karşılaşılacağını ve bunların nedenlerinin de bilinmesi gereklidir. Zamanın etkin kullanımının önündeki engellere zaman tuzağı denir ve kişinin zaman yönetimini etkileyen, işlerini yapmasını engelleyen ve vaktini çalan her türlü faaliyetleri kapsar (Silahtaroglu, 2004).

Bir diğer tanıma göre, sosyal ilişkiler, kişisel ve kültürel özelliklerden kaynaklanan ve zaman kayıplarına yol açan veya zamanın kötü kullanılmasına sebep olan faktörlere zaman tuzakları denir (Tutar vd., 2011: 74).

Zaman tuzakları kişiden kaynaklanan zaman tuzakları ve dış etkenlerden kaynaklanan zaman tuzakları olarak iki grupta incelenmektedir. Kişiden kaynaklanan zaman tuzakları olarak şunları sayabiliriz:

Kararsızlık; karar verme bir sorun üzerinde düşünüp nihai bir sonuca ulaşma ve bu sonuç doğrultusunda eyleme geçme anlamı taşır. Karar vermek harekete geçmek için birinci

adımdır. Kararsızlık ise karar verememe durumunu, birçok alternatif içerisinde seçim yapılamamasını ifade eder.

Plansızlık; planlama, her yönetim sürecinin önemli bir parçası olduğu gibi zaman yönetiminin de hayati unsurlarındandır. Victor Hugo bu önemi şöyle ifade etmiştir: Her sabah o günkü işleriyle ilgili plan yapan ve o planı takip eden kişi, yanında kendisini en meşgul hayat labirentinden kurtaracak bir ip taşıyor gibidir. Düzenli bir şekilde ayarladığı zamanı, bütün meşguliyetini delip geçen bir ışık kümesi gibidir. Planın olmadığı ve zamanın kullanım tasarrufunun şansa teslim edildiği yerde, kaos kısa zamanda iktidar olur (Bayramlı, 2009: 51).

Önceliklerini belirleyememe; nelerin önce yapılacağını, bunların ne kadar önemli ve ne kadar acil olduklarını belirle sürecidir. Acil ile önemli olan arasındaki ayrımın yapılabilmesi ise dikkat isteyen bir unsurdur. Hangi işin en yüksek önceliğe sahip olduğunun bilinmesi önemli olanın yapılmasına doğru atılmış ilk adımdır.

Hayır diyememe; günümüzde sınırsız talep ve istek karşısında kişinin neyi gerçekten istediğini bilmesi çok önemlidir. Çünkü herşeye ve herkese yetişmek mümkün değildir. Bu nedenle kişinin planları dahilinde bulunmayan yeni sorumluluk, yeni proje veya yakınlarının üzerinden atmaya çalıştığı işleri zamanını düşünmeden kabul etmemesi gerekir. Bunu başarabilmek için ise “hayır” demeyi bilmelidir.

Erteleme; erteleme temel nedeni zamanın sınırsız olduğu yanılgısıdır. Dolayısıyla erteleme, zaman planlamasının dışına çıkılmasını ifade eder. Bugün yapılması gereken bir işin yarına bırakılması yarının iş yükünü artıracaktır ve beraberinde bir diğer ertelemeyi getirecektir. Böylece erteleme bir alışkanlığa dönüşecek ve kişinin sürekli zaman baskısı yaşamaya neden olacaktır. Zaman baskısı ise kişinin enerji ve zamanını tüketecek, sağlığı, saygınlığı, aile ilişkileri ve hayatının diğer yönlerini olumsuz etkileyecektir.

Dağınık masa ve dosyalama sistemi; dağınık bir masa, iyi bir dosyalama sisteminin olmayışı önemli zaman tuzaklarındandır. Japonlar işyeri düzeni ve temizliğinin zaman kazanımı açısından önemine dikkat çekerek, her işyerinde “5 S” felsefesine göre çalışılmasının verimliliğe katkı sağladığını belirtmişlerdir. 5 S felsefesi, sınıflandırma, düzenleme, temizlik, standartlaştırma, disiplin sözcüklerinden oluşan bir yaklaşımdır (Akat ve Budak, 1999: 426).

Dış etkenlerden kaynaklanan zaman tuzakları ise; kişinin doğrudan kendisinin sebep olmadığı dışardan gelen bir etken nedeni ile ortaya çıkar. Beklenmeyen ziyaretçiler ve telefonlar, ergonomik olmayan çalışma ortamı dış etkenlerden kaynaklanan zaman düşmanlarıdır.

Beklenmeyen ziyaretçiler; beklenmeyen bir ziyaretçi tüm çalışma planını kesintiye uğratabilir ve ziyaret süresi kadar bir zamanı çalacaktır. Yapılan bir çalışmada; ziyaretçilerin kişilerin işlerini kesintiye uğratarak dikkatlerini bir konudan diğerine dağıttığı, tekrar aynı konu üzerinde odaklanmanın ise zaman alacağı ve planlanmamış ani ziyaretlerin kişileri günlük iş planlarından uzaklaştırdığı belirtilmiştir (Battles, 2005: 42-47). Yapılan bir diğer çalışmada da iş arkadaşı, patron ya da iş dışındaki arkadaşlar gibi ziyaretçilerin kişilerin işlerini sürekli kesintiye uğratmasının çoğu işletmede başlıca zaman tuzağı olduğu vurgulanmıştır (Ellet, 2005: 75-76).

İletişim araçlarının etkin kullanılmaması; telefon, bilgisayar ve internet, çağrı cihazları, cep telefonları, faks cihazları günümüzün vazgeçilmez araçları haline gelmiştir. Özellikle telefon en çok yararlandığımız iletişim aracıdır. Zaman kazandıran en etkili aletlerden biri olan telefon aynı zamanda en büyük zaman tuzaklarından da biridir. Dru Scoot'un belirttiği gibi; Alexander Graham Bell telefonu icat ettiğinde, bir gün bu olağanüstü icadın bir işkence haline dönüşebileceğini aklından geçirmiş midir bilinmez (Scoot, 1993: 271), ancak telefonun çoğu kez mahremiyetlere izinsiz girdiği, işleri kesintiye uğrattığı, istirahatı böldüğü bir gerçektir.

Ergonomik olmayan çalışma ortamı; çalışma alanları iyi düzenlenmediğinde farkında olunmayan zaman kayıplarına neden olabilmektedir. Bu nedenle çalışma ortamının ergonomik koşullara uygun olarak dizayn edilmesi zaman yönetiminde önemli bir faktördür. Ergonomi, çalışma ortamının insanın zihinsel, fiziksel ve psikolojik sağlığına göre tasarlanmasıdır.

2. Öğrencilerin Zaman Yönetimi Becerileri ile Akademik Başarıları Arasındaki İlişki: Karabük Üniversitesi Örneği

2.1. Araştırmanın Metodolojisi

Araştırmanın temel amacı, Karabük Üniversitesi öğrencilerinin zaman yönetimi becerileri ile akademik başarıları arasında bir ilişki olup olmadığının incelenmesidir. Bu temel amaca ulaşabilmek için belirlenen alt amaçlar şunlardır:

- Öğrencilerin zaman yönetimi becerileri ile cinsiyetleri arasında anlamlı bir ilişki var mıdır?
- Öğrencilerin zaman yönetimi becerileri ile öğrenim gördükleri öğretim türleri arasında anlamlı bir ilişki var mıdır?
- Öğrencilerin zaman yönetimi becerileri ile sınıf düzeyleri arasında anlamlı bir ilişki var mıdır?
- Öğrencilerin zaman yönetimi becerileri ile yaşadıkları yer arasında anlamlı bir ilişki var mıdır?

•Öğrencilerin zaman yönetimi becerileri ile öğrenim gördükleri fakülte arasında anlamlı bir farklılık var mıdır?

Bu amaç kapsamında araştırmamızda temel olarak alınan ve test edilmeye çalışılacak başlıca hipotezlerimiz şunlardır:

Hipotez 1- Zaman yönetimi becerileri yüksek olan öğrencilerin akademik başarıları da yüksektir.

Hipotez 2- Zaman yönetimi becerileri öğrencilerin cinsiyetlerine, öğretim türlerine, sınıf düzeylerine, yaşadıkları yere ve öğrenim gördükleri bölüme göre değişmektedir.

Çalışma, üniversite öğrencilerinin zaman yönetimi becerilerini ölçmesi ve bu doğrultuda yapılabilecek diğer çalışmalara ışık tutması açısından önemlidir. Öğrencilerin zaman yönetme becerileri ve bunun akademik başarılarına olan etkisi belirlenirse, mevcut becerinin geliştirilebilmesi için çalışmalar yapılabilir, bu konudaki eksikliklerin giderilmesi için önlem alınabilir. Ayrıca literatür araştırması yapıldığında benzer çalışmaların daha çok birinci ve ikinci sınıflar üzerinde yapıldığı görülmektedir. Bu çalışma, fakültelerin üçüncü ve dördüncü sınıfları üzerinde gerçekleştirilmiştir. Üniversite hayatlarında son dönemlerini yaşayan ve meslek hayatına atılacak olan öğrencilerin, bu dönemde, zaman yönetme becerisi kazanıp kazanmadığının belirlenmesi açısından çalışma önem arz etmektedir.

Araştırma, 2012-2013 öğretim yılı bahar döneminde Karabük Üniversitesi Teknik Eğitim Fakültesi, Mühendislik Fakültesi ve Edebiyat Fakültesi 3. ve 4. Sınıflarında öğrenim gören öğrencilerle sınırlıdır. Bu fakültelerin seçilmesinin nedeni araştırmanın yapıldığı dönemde yalnızca söz konusu fakültelerin 3. ve 4. sınıflarının bulunmasıdır.

Araştırmada verilerin toplanmasında anket yönetimi uygulanmıştır. Araştırma amaçları doğrultusunda hazırlanan anket formundaki soruların belirlenmesinde ilgili literatür ve bu konuda daha önce gerçekleştirilen çalışmalar dikkate alınmıştır. Anket soruları Britton ve Tesser tarafından 35 maddelik bir soru ölçeği haline getirilen Zaman Yönetimi Envanterine (ZYE) dayalı olarak yapılan çalışmalardan derlenmiş ve güncellenmiştir. Böylece çalışma 6'sı bağımsız, 25'i bağımlı değişkenden oluşan, 5'li likert ölçeğinde "Her zaman", "Sık sık", "Ara sıra", "Nadiren", "Hiçbir zaman" seçeneklerinden oluşturulan anket formuyla gerçekleştirilmiştir.

Araştırmanın genel evreni Karabük Üniversitesi öğrencileridir. Ancak araştırmanın, genel evrenin tümünü kapsamaması pratik olmadığı gibi mümkün de değildir. Bu nedenle genel

evrene göre daha sınırlı ve ulaşılabilir nitelikte olan çalışma evreni seçilmektedir. Bu araştırmanın çalışma evrenini, Karabük Üniversitesi Teknik Eğitim Fakültesi, Mühendislik Fakültesi ve Edebiyat Fakültesi 3. ve 4. sınıf öğrencileri oluşturmaktadır. Araştırmanın yapıldığı dönemde bu sınıflarda öğrenim gören toplam öğrenci sayısının 2200 olması nedeniyle öğrencilerin %25'i örneklem olarak seçilmiştir. Öğrencilerin seçimi tesadüfi örnekleme yoluyla gerçekleştirilmiştir.

Anketlerin tamamı, 550 anket öğrencilere iletilmiş ve bunlardan 75 kadarı anket sorularına değerlendirmeye alınabilecek cevaplar vermediğinden elenmiş, 475 anket analiz kapsamına alınmıştır. Anket sonuçları SPSS 21 İstatistik programı aracılığıyla analiz edilerek elde edilen bulgular üzerinde çalışma sürdürülmüştür.

Araştırmada yapılan analizlerden güvenilirlik testi; 475 katılımcı ve 6'sı bağımsız değişken, 25'i bağımlı değişkenle toplam 31 soru ile uygulanan ankete, Geçerlik Güvenilirlik "Cronbach Alpha" testi uygulanmış ve alfa katsayısının $0.60 \leq \alpha < 0.80$ aralığında olduğu görülmüştür. Cronbach Alfa güvenilirlik testinde elde edilen sonuç 1'e ne kadar yakınsa anketin güvenilirliği o derece yüksektir. Buna göre çalışmanın güvenilirlik testinden elde edilen sonuca göre; uygulanan anketin "oldukça güvenilir" olduğu kabul edilebilir.

Çalışma çerçevesinde analizler, örneklemden elde edilen veriler kapsamında gerçekleştirilmiştir. Bu amaçla Faktör analizinden yararlanılarak gruplar yeniden yapılandırılmıştır. Katılımcıların zaman yönetimi becerileri ile önemli görülen diğer değişkenler kapsamında farklılaşıp farklılaşmadığı ANOVA testi aracılığıyla araştırılmıştır.

2.2. Araştırmanın Bulguları

2.2.1. Katılımcıların Demografik Özellikleri

Tablo 1. Katılımcıların Demografik Dağılımı

Özellikler		Sıklık	Oran
Cinsiyetiniz	Bayan	128	27
	Bay	347	73
Öğretim Türünüz	1.	291	61
	2.	184	39
Sınıf Düzeyiniz	3.	286	60
	4.	189	40
Yaşadığınız Yer	Ailemle kalıyorum	37	8
	Arkadaşlarımla evde kalıyorum	221	47
	Yurtta kalıyorum	201	42
	Diğer	16	3
Fakülteniz	Edebiyat	93	20
	Teknik Eğitim	225	47
	Mühendislik	157	33

Geçtiğimiz Döneme Ait Not Ortalamanız	1.50 – 2.00	16	3
	2.01 – 2.50	63	13
	2.51 – 3.00	235	50
	3.01 – 3.50	151	32
	3.51 – 4.00	10	2

Tablo 1 ‘ de görüldüğü üzere; araştırmayı %73 oranında erkek katılımcılar oluşturmaktadır. %61 oranında birinci öğretim öğrencileri bulunmaktadır. Öğrencilerin %47’lik oranı arkadaşlarıyla birlikte evde kalmaktadır. Katılımcıların %47’si teknik eğitim fakültesinde eğitim görmektedir. Geçtiğimiz döneme ait not ortalamasına baktığımızda ise %50 öğrencinin notlarının 2.51 – 3.00 olduğu görülmektedir.

2.2.2. Değişkenlere Ait Bulgular

Çalışmada katılımcılara 25 adet yapılandırılmış değişkenden oluşan ve 5’li Likert ölçeğiyle ölçülmek istenen tutumlar, Planlama, Önceliklendirme, Kararlılık, İş Takibi, Erteleme, Serbest Zaman, Dosyalama şeklinde gruplandırılmıştır. Bu gruplarda yer alan sorularla örneklemin “Zaman Yönetimi” algısı sorgulanmıştır.

Tablo 2. Planlama Soruları

	İfadeler	Her zaman (%9)	Sık sık (%)	Ara sıra (%)	Nadiren (%)	Hiçbir zaman (%)
1	Güne zamanınızı planlayarak mı başlarsınız?	4	8	18	27	44
2	Hergün yapmak zorunda olduğunuz şeylerin listesini yapar mısınız?	16	28	22	19	15
3	Okul günlerinde yapmak zorunda olduğunuz aktivitelerin programını yapar mısınız?	15	19	26	22	18
4	Bir hafta sonra yapacaklarınızı önceden kafanızda netleştirir misiniz?	6	12	20	27	36
5	Çalışmalarınızı bitirmek için kendinize tarih belirlersiniz?	12	19	24	22	23
6	Sizin için önemli tarihleri (Örn. sınav tarihleri, ödev teslim tarihleri vs.) bir takvim üzerinde işaretler misiniz?	19	27	29	16	10
7	Yakın tarihte sınavınız olmasa bile, ders notlarınızı düzenli olarak gözden geçirir, okur musunuz?	34	18	14	15	19
8	Çalışma masanızda çalıştığınız derse ait olmayan materyalleri bulundurur musunuz?	12	15	28	27	17

Tablo 2’ de görüldüğü üzere; planlama sorularını oluşturan sekiz sorudan dördüne katılımcılar ara sıra yaptıklarını belirtmektedirler. Güne zamanınızı planlayarak mı başlarsınız ifadesine ise en yüzdilik dilimine (%4) sahip olduğu görülmektedir.

Tablo 3. Önceliklendirme Soruları

	İfade	Her zaman (%)	Sık sık (%)	Ara sıra (%)	Nadiren (%)	Hiçbir zaman (%)
--	-------	---------------	-------------	--------------	-------------	------------------

1	Yapacağınız birden fazla iş olduğunda, bunları önem sırasına ne sıklıkla koymaya çalışırsınız?	10	13	29	29	20
2	Fayda sağlamayan alışkanlıklara veya aktivitelere devam eder misiniz?	12	22	35	20	11

Tablo 3’ te görüldüğü üzere “Yapacağınız birden fazla iş olduğunda, bunları önem sırasına ne sıklıkla koymaya çalışırsınız?” ifadesine katılımcılar sık sık ve nadiren olarak eşit yüzdeler diliminde (%29) cevap vermişlerdir. Önceliklendirme sorularından olan bir diğerinde ise; “Fayda sağlamayan alışkanlıklara veya aktivitelere devam eder misiniz?” ifadesine katılımcıların %35’i ara sıra olarak cevap vermişlerdir.

Tablo 4. Kararlılık Soruları

	İfade	Her zaman (%)	Sık sık (%)	Ara sıra (%)	Nadiren (%)	Hiçbir zaman (%)
1	Amaçlarınızı belirlerken zorlanır mısınız?	16	27	33	21	3
2	Belirlediğiniz amaçları uygulamaya geçirmekte zorlanır mısınız?	3	10	26	34	27
3	"Koca bir gün geçti, hiçbir şey yapmadım." dediğiniz zamanlar oluyor mu?	8	9	24	32	28
4	Bir okul gününde, kişisel bakımınıza derslerinizden daha fazla zaman ayırır mısınız?	11	27	28	23	12
5	Telefonda (konuşma, sms, internet vb) uzun vakit geçirir misiniz?	15	26	30	20	9

Tablo 4’te görüldüğü üzere; “Amaçlarınızı belirlerken zorlanır mısınız?”, “Bir okul gününde, kişisel bakımınıza derslerinizden daha fazla zaman ayırır mısınız?” ve “Telefonda uzun vakit geçirir misiniz?” ifadelerine katılımcıların çoğu ara sıra olarak cevap vermişlerdir. “Belirlediğiniz amaçları uygulamaya geçirmekte zorlanır mısınız?” ve “Koca bir gün geçti, hiçbir şey yapmadım, dediğiniz zamanlar oluyor mu?” ifadelerine ise katılımcıların çoğu nadiren şeklinde cevap vermişlerdir.

Tablo 5. İş Takibi Soruları

	İfade	Her zaman (%)	Sık sık (%)	Ara sıra (%)	Nadiren (%)	Hiçbir zaman (%)
1	Günlük olarak belirlediğiniz amaçları bir ajandaya not alır mısınız?	3	9	35	32	22
2	Bir günün sonunda o gün zamanı nasıl kullandığınızı değerlendirir misiniz?	5	13	35	34	14

Tablo 5’te görüldüğü üzere; “Günlük olarak belirlediğiniz amaçları bir ajandaya not alır mısınız?” ve “Bir günün sonunda o gün zamanı nasıl kullandığınızı değerlendirir misiniz?” ifadelerine katılımcıların %35’i ara sıra olarak cevap vermişlerdir.

Tablo 6. Erteleme Soruları

	İfade	Her zaman (%)	Sık sık (%)	Ara sıra (%)	Nadiren (%)	Hiçbir zaman (%)
1	Arkadaşlarınıza "Hayır" diyemediğiniz için ders çalışmanızı engelleyen işler yaptığınız olur mu?	14	20	37	19	10
2	Geceleri geç vakitlere kadar ders çalıştığınız olur mu?	28	37	22	12	2
3	Sorumluluğunuzda olan işleri erteleme alışkanlığınız var mıdır?	4	12	29	31	24
4	Önemli bir ders ödevinin son teslim gününden bir gece önce hâlâ onun üzerinde çalışır mısınız?	27	28	26	14	6

Tablo 6’da görüldüğü üzere; “Arkadaşlarınıza hayır diyemediğiniz için ders çalışmanızı engelleyen işler yaptığınız olur mu?” ifadesine katılımcıların %37’si ara sıra olarak cevap vermişlerdir. “Geceleri geç vakitlere kadar ders çalıştığınız olur mu?” ve “Önemli bir ders ödevinin son teslim gününden bir gece önce hala onun üzerinde çalışır mısınız?” ifadelerine katılımcıların çoğunluğu sık sık şeklinde cevap vermişlerdir. “Sorumluluğunuzda olan işleri erteleme alışkanlığınız var mıdır?” ifadesine katılımcıların %31’i nadiren olarak cevap vermişlerdir.

Tablo 7. Serbest Zaman

	İfade	Her zaman (%)	Sık sık (%)	Ara sıra (%)	Nadiren (%)	Hiçbir zaman (%)
1	Ders aktiviteleri dışında geceleri geç vakitlere kadar internette kaldığınız olur mu?	25	38	27	7	3
2	Üzerinde çalışabileceğiniz şeyleri serbest (boş) zaman bulduğunuzda yapabilmek için yanınızda taşır mısınız?	43	26	14	12	4

Tablo 7’de görüldüğü üzere; “Ders aktiviteleri dışında geceleri geç vakitlere kadar internette kaldığınız olur mu?” ifadesine katılımcıların %38’i sık sık diye cevap vermişlerdir. “Üzerinde çalışabileceğiniz şeyleri serbest (boş) zaman bulduğunuzda yapabilmek için yanınızda taşır mısınız?” ifadesine ise katılımcıların %43’ü her zaman şeklinde cevap vermişlerdir.

Tablo 8. Dosyalama Soruları

	İfade	Her zaman (%)	Sık sık (%)	Ara sıra (%)	Nadiren (%)	Hiçbir zaman (%)
--	-------	---------------	-------------	--------------	-------------	------------------

1	Kısa vadede işinize yaramayan ancak gelecekte yararlı olacağını düşündüğünüz basılı kaynakları saklar mısınız?	21	32	24	16	7
2	İhtiyacınız olan şeyleri aradığınız zaman kolayca bulabilir misiniz?	18	12	21	22	27

Tablo 8’de görüldüğü üzere; “Kısa vadede işinize yaramayan ancak gelecekte yararlı olacağını düşündüğünüz basılı kaynakları saklar mısınız?” ifadesine katılımcıların %32’si sık sık olarak cevap vermişlerdir. Dosyalama sorularını oluşturan bir diğer soru ise “İhtiyacınız olan şeyleri aradığınız zaman kolayca bulabilir misiniz?” ifadesine katılımcıların %27’si hiçbir zaman şeklinde cevap vermişlerdir.

SONUÇ VE ÖNERİLER

Bulgular sonucunda yapılan araştırmanın amaçlarından olan zaman yönetimi becerileri ile cinsiyet, sınıf düzeyi, yaşanılan yer, öğrenim görülen fakülte ve akademik başarı arasında ilişki olduğunu göstermiştir. Ayrıca araştırma hipotezleri destekler niteliktedir. Şöyle ki: Zaman yönetimi becerileri yüksek olan öğrencilerin akademik başarıları da yüksektir. Zaman yönetimi becerileri öğrencilerin cinsiyetlerine, sınıf düzeylerine, yaşadıkları yere ve öğrenim gördükleri fakültelere göre değişmektedir. Zaman yönetimi becerileri ile öğrencilerin öğretim türleri arasında farklılık yoktur. Her iki öğretim türündeki öğrencilerinin de zaman yönetimi becerileri benzer niteliktedir.

Üniversite öğrencilerinin akademik başarıları ile zaman yönetimi becerileri arasındaki ilişkiyi belirlemeyi amaçlayan bazı araştırmalardan (Britton ve Tesser, 1991; Tektaş ve Tektaş, 2010; Demirtaş ve Özer, 2007) elde edilen sonuçlar da, zamanı iyi kullanan öğrencilerin akademik başarılarının da yüksek olduğunu göstermektedir. Araştırmanın sonucu Britton ve Tesser, Tektaş ve Tektaş, Demirtaş ve Özer’in çalışmalarının sonuçlarıyla tutarlılık göstermektedir.

Araştırmanın, zaman yönetimi becerilerinin cinsiyet değişkenine göre farklılaştığını göstermektedir. Oysa İşcan (2008) tarafından yapılan Pamukkale Üniversitesi Öğrencilerinin Zaman Yönetimi Becerilerinin Akademik Başarıları Üzerindeki Etkisi adlı çalışmada kız ve erkek öğrencilerin zaman yönetimi becerilerinin benzer düzeyde olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Benzer şekilde; Erdem, Pirinçci ve Dikmetaş (2003) tarafından yapılan “Üniversite Öğrencilerinin Zaman Yönetimi Davranışları ve Bu Davranışların Akademik Başarı ile İlişkisi” isimli çalışmada da zaman yönetimi becerileri açısından, kız ve erkek öğrenciler arasında anlamlı bir farkın olmadığı saptanmıştır. Araştırmanın bulguları bu iki çalışmanın bulgularıyla

çelişmektedir. Diğer yandan Demirtaş ve Özer (2007) tarafından yapılan Öğretmen Adaylarının Zaman Yönetimi Becerileri ile Akademik Başarısı Arasındaki İlişki adlı çalışmada zaman yönetimi becerilerinin cinsiyet değişkenine göre farklılık gösterdiği sonucuna ulaşılmıştır. Ayrıca Macan ve arkadaşları (1990) tarafından yapılan “College Students’ Time Management: Correlations With Academic Performance and Stress”; Trueman ve Hartley (1996) tarafından yapılan “A Comparison Between the Time-Management Skills and Academic Performance of Mature and Traditional-Entry University Students” ve Misra ve McKean (2000) tarafından yapılan “College students’ academic stress and its relation to their anxiety, time management and leisure satisfaction” isimli çalışmalarda kız öğrencilerin ve kız öğretmen adaylarının zaman yönetimi becerisi açısından erkek öğrencilere ve erkek öğretmen adaylarına oranla daha başarılı oldukları belirlenmiştir. Araştırma bu araştırma sonuçlarıyla tutarlılık göstermektedir.

Araştırma sınıf düzeylerine göre zaman yönetimi becerilerinin farklılaştığını göstermiştir. Araştırma sonucuna göre 3. Sınıf öğrencileri 4. Sınıf öğrencilerine göre zaman yönetimi becerileri açısından daha başarılıdır. İşcan tarafından yapılan çalışma da 3. Sınıf öğrencilerinin zaman yönetimi becerileri açısından daha başarılı olduklarını göstermiştir. Araştırmanın bulguları, İşcan tarafından yapılan araştırmanın bulgularıyla tutarlılık göstermektedir.

Araştırma, öğrencilerin yaşadıkları yere göre zaman yönetimi becerilerinin farklılaştığını göstermektedir. Araştırmanın sonucuna göre ailesiyle evde kalan öğrenciler diğerlerine göre zaman yönetimi becerilerinde daha başarılıdır. İşcan tarafından yapılan çalışmada ailesiyle birlikte yaşayan öğrencilerin arkadaşlarıyla evde kalan öğrencilere göre zaman yönetimi becerilerinde daha başarılı olduklarını göstermiştir. Araştırmanın bulguları İşcan tarafından yapılan araştırmanın bulgularıyla tutarlılık göstermektedir.

Araştırma, öğrencilerin öğrenim gördükleri fakültelere göre zaman yönetimi becerilerinin farklılaştığını göstermiştir. Araştırmanın sonucuna göre Edebiyat Fakültesi öğrencileri zaman yönetimi becerilerinde daha başarılıdır. İşcan tarafından yapılan çalışmada zaman yönetimi becerilerinin öğrenim görülen fakültelere göre farklılaştığını göstermesi açısından yapılan araştırmanın bulgularını desteklemektedir.

Araştırmanın sonuçlarını özetleyecek olursak;

Öğrencilerin genel olarak büyük bir çoğunluğu güne zamanlarını planlayarak başlamamaktadır. Ancak karşılaştırma tablolarından hareketle diyebiliriz ki, kız öğrencilerin

erkek öğrencilere; ailesiyle evde kalan öğrencilerin arkadaşlarıyla birlikte ve yurtda kalan öğrencilere oranla güne planlı başladıkları görülmektedir.

Öğrencilerin çoğunluğu her gün yapmak zorunda oldukları şeylerin listesini yaptıklarını ifade etmiştir. Öğrencilerin liste yapmayı bir hatırlatıcı olarak yorumladığını düşündüğümüz bu davranış not ortalaması üzerinde olumlu etkide bulunmaktadır. Not ortalaması yüksek olan öğrencilerin yapacakları şeyleri listeledikleri sonucuna varılmıştır.

Öğrenciler okul günlerinde yapmak zorunda oldukları aktivitelerin programını yapmadıklarını ifade etmektedirler. Öğrencilerin liste yapmaları ancak bunları günün hangi zamanı içinde yapacaklarını programlamamaları bu işlerin herhangi bir zamanda yapılabileceği düşüncesine sahip oldukları şeklinde yorumlanmıştır. Karşılaştırma tablolarına bakıldığı zaman bayanların erkeklere oranla; Edebiyat Fakültesi öğrencilerinin Teknik Eğitim ve Mühendislik Fakültesi öğrencilerine oranla daha programlı oldukları sonucuna ulaşılmıştır. Diğer yandan belli bir program dâhilinde hareket eden öğrencilerin not ortalamasının yüksek olduğu görülmüştür. Bu durum programlı olmanın akademik başarı üzerinde olumlu etkisi olduğu göstermektedir.

Öğrencilerin büyük bir çoğunluğunun geleceğe yönelik planlama yapmadıkları sonucuna varılmıştır. Bu durumun öğrencilerin net hedefleri olmamasından kaynaklandığı düşünülmektedir. Karşılaştırma tablolarına baktığımızda ise ailesiyle birlikte kalan öğrencilerin geleceği planlamaya daha eğilimli olduğu sonucuna varılmıştır.

Öğrenciler genel olarak çalışmalarını bitirmek için kendilerine bir tarih belirlememektedir. Bu durum bizde öğrencilerin çalışmaları son ana kadar erteleyebilecekleri düşüncesi oluşturmuştur. Erteleme başarısının önündeki engellerden biridir ve karşılaştırma sonuçları bize düşüncemizin doğru olduğunu göstermiştir. Karşılaştırma tablolarından elde edilen bilgilere göre çalışmalarını bitirmek için kendilerine tarih belirleyen öğrencilerin akademik başarılarının da yüksek olduğu görülmüştür. Ağırlıklı olarak hiçbir zaman tarih belirlemem diyen öğrencilerin ise akademik başarılarının Üniversitenin akademik başarı olarak belirlediği 2,70 notunun altında kaldığı görülmüştür.

Öğrenciler yakın tarihte sınavları olmasa da ders notlarını düzenli olarak gözden geçirdiklerini ifade etmişlerdir. Ancak not ortalamasının 2.51-3.00 arasında yoğunlaşması öğrencilerin, ya verimli çalışmadıklarını ya da bunun sınavda başarısız olma korkusundan kaynaklandığını düşündürmektedir.

Öğrenciler genel olarak çalışma masalarında çalıştıkları derse ait olmayan materyalleri bulundurmadıklarını ifade etmişlerdir. Buradan hareketle öğrencilerin düzenli oldukları söylenebilir. Karşılaştırma tablolarına bakıldığında ise erkek öğrencilerin bayanlara oranla daha düzenli oldukları, Mühendislik ve Teknik Eğitim Fakültesi öğrencilerinin Edebiyat Fakültesi öğrencilerine göre daha düzenli oldukları görülmüştür. Çalışma masasının dağınık ve kalabalık olmasının akademik başarı üzerinde etkisi görülmemiştir.

Öğrencilerin genel olarak büyük oranının yapacakları birden çok iş olduğunda bunları öncelik sıralamasına koymadığı sonucuna ulaşılmıştır. Öncelik sıralamasını örneklemin yalnızca %9,5'i yapmaktadır. Karşılaştırma tablolarında elde edilen bilgilere göre bayanların erkeklere; 3. Sınıf öğrencilerinin 4. Sınıf öğrencilerine; Edebiyat Fakültesi öğrencilerinin Teknik Eğitim ve Mühendislik Fakültesi öğrencilerine oranla önceliklerini belirlemede daha başarılı olduğu görülmektedir. Önceliklerini belirlemede başarılı olan öğrencilerin akademik olarak da başarılı olduğu görülmüştür. O halde denilebilir ki önceliklerin belirlenmesinin akademik başarı üzerinde olumlu etkisi vardır.

Öğrencilerin genel olarak fayda sağlamayan alışkanlıklara devam ettikleri görülmektedir. Öğrencilerin önceliklerini belirlemede sıkıntı yaşaması ile birlikte düşünüldüğünde öğrencilerin zamanlarını fayda sağlamayan alışkanlık ve aktivitelere devam ederek harcadıkları söylenebilir. Karşılaştırma tablolarına baktığımızda nispeten erkek öğrencilerin kız öğrencilere; yurttan kalan öğrencilerin ailesiyle birlikte ve arkadaşlarıyla evde kalan öğrencilere oranla bu alışkanlık ve aktiviteleri terk etmede daha başarılı oldukları görülmektedir. Ailesiyle kalan öğrencilerin büyük çoğunluğu bu alışkanlık ve aktivitelere devam ettiklerini belirtmişlerdir. Diğer yandan bu alışkanlık ve aktivitelere devam eden öğrencilerin not ortalamasının yüksek, devam etmeyenlerin not ortalamasının ise düşük olması öğrencilerin ders dışındaki her şeyi fayda sağlamayan alışkanlık ve aktiviteler dışında değerlendirmiş olabilecekleri düşünülmektedir.

Öğrenciler gün içerisinde hiçbir şey yapmamış olma duygusuna nadiren kapıldıklarını ifade etmişlerdir. Karşılaştırma tablolarında Mühendislik Fakültesi öğrencilerinin bu duyguya daha sık, Edebiyat Fakültesi öğrencilerinin ise daha nadir kapıldığı görülmektedir.

Öğrenciler telefonda uzun vakit geçirir misiniz sorusuna ağırlıklı olarak "Ara sıra" cevabını vermiştir. Karşılaştırma tablolarındaki sonuçlara göre erkek öğrencilerin bayan öğrencilere; Mühendislik Fakültesi öğrencilerinin diğer fakülte öğrencilerine göre telefonda

daha fazla zaman geçirdikleri sonucuna ulaşılmıştır. Telefonda uzun vakit geçirmek öğrencilerin akademik başarılarını olumsuz etkilemektedir.

Öğrencilerin büyük bir oranı günlük olarak belirlediği amaçları not almadığını ifade etmiştir. Gün sonunda o günü nasıl geçirdiklerini değerlendirme konusunda ise 3. Sınıf öğrencilerinin 4. Sınıflara oranla daha başarılı olduğu görülmüştür. Mühendislik Fakültesi öğrencileri bir gün sonunda o gün zamanı nasıl değerlendirdiklerini diğer fakülte öğrencilerine göre daha fazla düşünmektedirler. Mühendislik fakültesi öğrencilerinin koca bir gün geçmesine rağmen hiçbir şey yapmadıkları duygusunu da diğer fakülte öğrencilerine göre daha fazla yaşamaları zaman tuzaklarına daha fazla kapıldıklarını göstermektedir.

Öğrencilerin arkadaşlarına “Hayır” diyemedikleri için ders çalışmalarını erteledikleri sonucuna ulaşılmıştır. Bununla birlikte öğrencilerin geceleri geç vakitlere kadar ders çalıştıkları, sorumluluklarının farkında oldukları ve sorumluluklarında olan şeyleri nadiren erteledikleri sonucuna ulaşılmıştır. Oysa ders çalışmanın öğrencilerin birinci sorumluluğu olduğu düşünüldüğünde önemli bir ders ödevinin son teslim gününden bir gece önce hala üzerinde çalışıyor olmaları öğrencilerin erteleme tuzağına düştüğünü göstermektedir. Öğrencilerin ders aktiviteleri dışında gece geç vakitlere kadar internette kaldıkları görülmektedir.

Öğrencilerin büyük bir çoğunluğu üzerinde çalışabilecekleri şeyleri serbest zaman bulduklarında yapabilmek için yanında taşımaktadır. Bu durum öğrencilerin serbest zamanlarını da ders çalışmak için değerlendirdiğini göstermektedir. Bununla birlikte kız öğrencilerin erkek öğrencilere oranla serbest zamanlarını ders çalışmaya ayırdıkları sonucuna varılmaktadır.

Öğrencilerin çoğunluğu ileride işlerine yarayabileceğini düşündüğü basılı kaynakları saklamaktadır. Bununla birlikte verilen cevaplardan öğrencilerin çoğunlukla ihtiyacı olan şeyleri aradığı zaman kolayca bulamadığı sonucuna varılmıştır. Öğrencilerin düzensiz olmalarından kaynaklandığı düşünülen bu durum karşılaştırma tablolarına şöyle yansımaktadır: Erkek öğrenciler kız öğrencilere göre daha düzenlidir ve düzensizlikten kaynaklanan zaman kaybını kız öğrencilere oranla daha az yaşamaktalar. Diğer yandan düzenli olmanın akademik başarı üzerinde olumlu etkisi olduğu görülmektedir. Not ortalaması akademik başarının altında kalan öğrencilerin büyük bir çoğunluğunun düzensizlik tuzağına düştüğü görülmektedir.

Araştırma sonuçlarına göre zaman yönetimi becerilerine sahip olan öğrencilerin akademik başarılarının da yüksek olduğu görülmektedir. O halde zaman yönetiminin akademik

başarı üzerindeki önemi büyüktür denilebilir. Diğer yandan araştırmaya göre öğrencilerin zaman yönetimi becerilerinin yetersiz olduğu görülmektedir. Öğrencilerin zaman yönetimi konusunda bilinçlendirilmeleri ve zaman yönetimi becerilerinin artırılması akademik başarılarını arttıracaktır. Bu amaca yönelik olarak düzenlenecek seminerler, verilecek eğitimler önemlidir. Çünkü zaman yönetimi becerilerinin kazanılmasının gençlerin gelecek planlarına da olumlu yönde yansıtacaktır. Ayrıca zaman yönetimi becerileri aynı zamanda pozitif yönde birer alışkanlık olduğu için bunun küçük yaşlardan itibaren kazanılması gerekmektedir. Üniversitenin öncülük edeceği bir çalışmayla lise ve ortaokul öğrencilerine de bu yönde eğitimler verilebilir ve öğrencilere rol model olunabilir.

Araştırmanın bir diğer sonucuna göre öğrencilerin genel olarak zaman tuzaklarına yakalandıkları görülmektedir. Öğrencilerin akademik başarılarını olumsuz yönde etkileyen bu zaman tuzakları hakkında bilgilendirilmeleri ve bu tuzakları nasıl engelleyecekleri konusunda bilinçlendirilmeleri gerekmektedir. Diğer yandan öğrencilerin zaman tuzaklarına neden yakalandıkları ayrıntılı bir şekilde araştırılarak bu nedenlerin en aza indirilmesi gerekmektedir.

Bu araştırmadan sonra yapılacak araştırmalara yardımcı olmak amacıyla denilebilir ki, zaman yönetimi becerileri daha ilkökul sıralarındayken öğrenilmesi gereken becerilerden birisidir. Dolayısıyla daha sonraki araştırmalar ilkökul ve ortaöğretim sıralarındaki öğrenciler üzerinde yapılabilir. Ayrıca araştırma uzun vadeli deneysel bir çalışmayla desteklenebilir.

Bu araştırma sonucuna göre öğrencilerin zaman yönetimi becerileri ile öğretim türleri arasında farklılık bulunmamaktadır. Araştırmanın örnekleme tek bir üniversiteden alınmıştır. Yapılacak araştırmada farklı üniversitelerdeki öğrencilerin zaman yönetimi becerileri ile akademik başarıları arasındaki ilişki incelenerek üniversiteler arası karşılaştırmanın yapılabileceği daha geniş kapsamlı bir çalışma yapılabilir.

KAYNAKÇA

- Akat, İ. ve Budak, G. (1999); *İşletme Yönetimi*, İzmir: Barış Yayınları.
- Ardahan, F. (2003); "Küçük ve Orta Boy İşletme Yöneticileri İçin Zaman Yönetimi," *Akdeniz Üniversitesi Yayını*, Yayın No. 59.
- Battles, B. (2005); "Control Your Time: Become a More Efficient Manager," *Aircraft Maintenance Technology*, Volume:16, Number:6, p. 42-47.
- Bayramlı, Ü. (2009); *Zaman Yönetimi*, 2. Baskı, Ankara: Nobel Yayınları.
- Britton, B. K. ve Tesser, A. (1991); "Effects of time management practices on collage grades," [Elektronik Sürüm], *Journal of Educational Psychology*, C.83, S.3, p. 405-410.
- Demirtaş, H. ve Özer, N. (2007); "Öğretmen Adaylarının Zaman Yönetimi Becerileri ile Akademik Başarıları Arasındaki İlişki," *Eğitimde Politika Analizleri ve Stratejik Araştırmalar Dergisi*, C.2, S.1, s. 34-48.
- Ellet, B. (2005); "About Time", *T+D*, Volume:59, Number:6, p. 75-76.
- Erdem, R., Pirinççi E. ve Dikmetaş, E. (2003) "Üniversite Öğrencilerinin Zaman Yönetimi Davranışları ve Akademik Başarı ile İlişkisi," [Elektronik sürüm], s. 167-177. <http://yordam.manas.kg/ekitap/pdf/Manasdergi/sbd/sbd14/sbd-14-14.pdf> (Erişim Tarihi: 23.12.2013).
- Fidan, Y. (2011); "Özel Sektör ve Kamu Yöneticilerinin Zaman Yönetimi Davranışlarının Karşılaştırılması," *Adıyaman Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, S.6, s. 47-74.
- Francis-Smythe, J.A ve Robertson, I.T. (1999); "On The Relationship Between Time Management and Time Estimation," *British Journal of Psychology*, Vol:90, p. 333-347.
- Genç, N. (2007); *Meslek Yüksekokulları İçin Yönetim ve Organizasyon*, 1. Baskı, İstanbul: Seçkin Yayınevi.
- Gürbüz, M. ve Aydın, A.H. (2012); "Zaman Kavramı ve Yönetimi," *Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, C.9, S.2, s. 1-20.
- İşcan, S. (2008); "Pamukkale Üniversitesi Öğrencilerinin Zaman Yönetimi Becerilerinin Akademik Başarıları Üzerindeki Etkisi," *Denizli: Pamukkale Üniversitesi SBE Yüksek Lisans Tezi*.
- Klein, S. (2011); *Yaşamın Hammaddesi: Zaman*, (Çev. Mustafa Tüzel), 3. Baskı, İstanbul: Aylak Kitap.
- Macan, T.H., Shahani, C. Vd., (1990); "College Students' Time Management: Correlations With Academic Performance and Stress," [Elektronik Sürüm], *Journal of Educational Psychology*, C. 82, S.4, p. 760-768.
- Misra, R. ve McKean, M. (2000); "College students' academic stress and its relation to their anxiety, time management, and leisure satisfaction," [Elektronik Sürüm], *American Journal of Health Studies*, C.16.S.1, p. 41-51.
- Niccol, A. (2011); *Zamana Karşı*, [Bilim Kurgu, Gerilim], Amerika: 20th Century Fox.
- Scot, D. (1993); *Zamanı Değerlendirmek*, (Çev. Necati Ağırlioğlu), Ankara: Kültür Bakanlığı Yayınları.

Scoot, M. (1997); *Zaman Yönetimi*, (Çev. Aslı Çingil Çelik), 2. Baskı, İstanbul: Rota Yayınları.

Silahtaroğlu, F. (2004); *Akademisyenlerde Zaman Yönetimi*, Gaziosman Paşa Üniversitesi SBE Yüksek Lisans Tezi, Tokat.

Tektaş, M. ve Tektaş, N. (2010); "Meslek Yüksekokulu Öğrencilerinin Zaman Yönetimi ve Akademik Başarıları Arasındaki İlişki," *Selçuk Üniversitesi SBE Dergisi*, S.23, 2010, s. 221-229.

Tutar, H. (2011); *Zaman Yönetimi*, 3. Baskı, Ankara: Seçkin Yayıncılık.